TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Tietosuojavaltuutetun toimiston kuuleminen hallintovaliokunnassa

Annina Hautala, apulaistietosuojavaltuutettu
Heljä-Tuulia Pihamaa, apulaistietosuojavaltuutettu

20.9.2023

Tietosuojavaltuutetun toimisto

- Tietosuojavaltuutetun toimisto on itsenäinen ja riippumaton viranomainen
- turvaamme ihmisten oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä
- valvomme tietosuojalainsäädännön ja muiden henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien noudattamista
- edistämme tietoisuutta henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, säännöistä, suojatoimista, velvollisuuksista ja oikeuksista
- teemme selvityksiä ja tarkastuksia sekä määräämme hallinnollisia seuraamuksia tietosuoja-asetuksen rikkomisesta
- pyrimme tukemaan rekisterinpitäjien toimintaa digitaalisilla sisämarkkinoilla
- edustamme Suomea Euroopan tietosuojaneuvostossa

Organisaatio

- Tietosuojavaltuutetun ja kahden apulaistietosuojavaltuutetun lisäksi toimistossa työskentelee n. 50 asiantuntijaa
- Tietosuojavaltuutettuna toimii Anu Talus ja apulaistietosuojavaltuutettuina Heljä-Tuulia Pihamaa ja Annina Hautala
- Organisaatiorakenne ja työjärjestys päivitettiin keväällä 2023
- Tietosuojavaltuutetun toimiston asiantuntijalautakunta:
  - Antaa tietosuojavaltuutetun pyynnöstä lausuntoja lainsäädännön soveltamiseen liittyvistä merkittävistä kysymyksistä

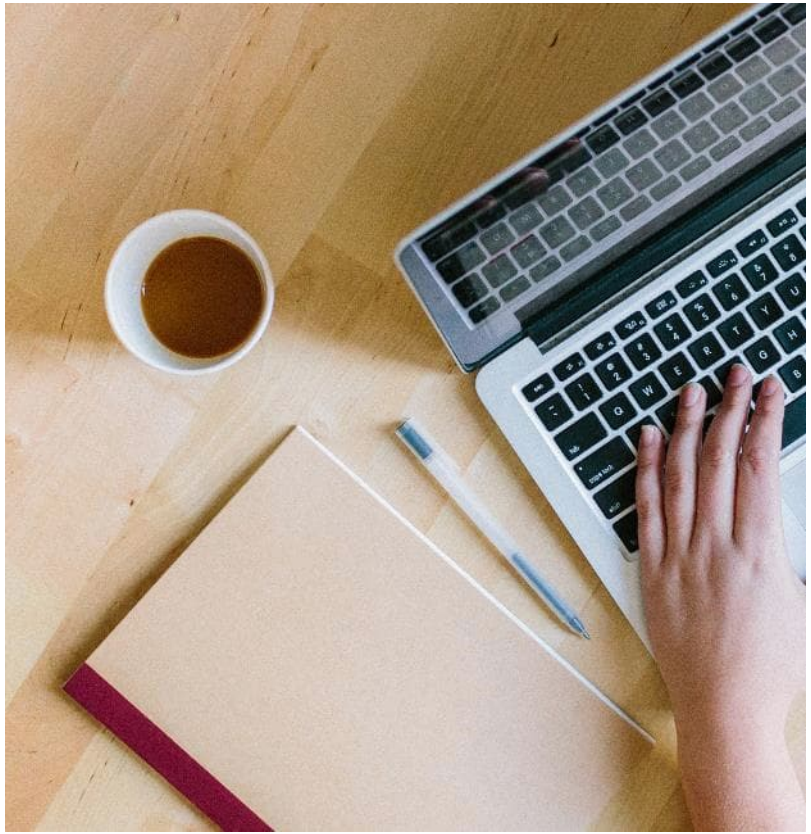

Tietosuojavaltuutetun toimiston organisaatio

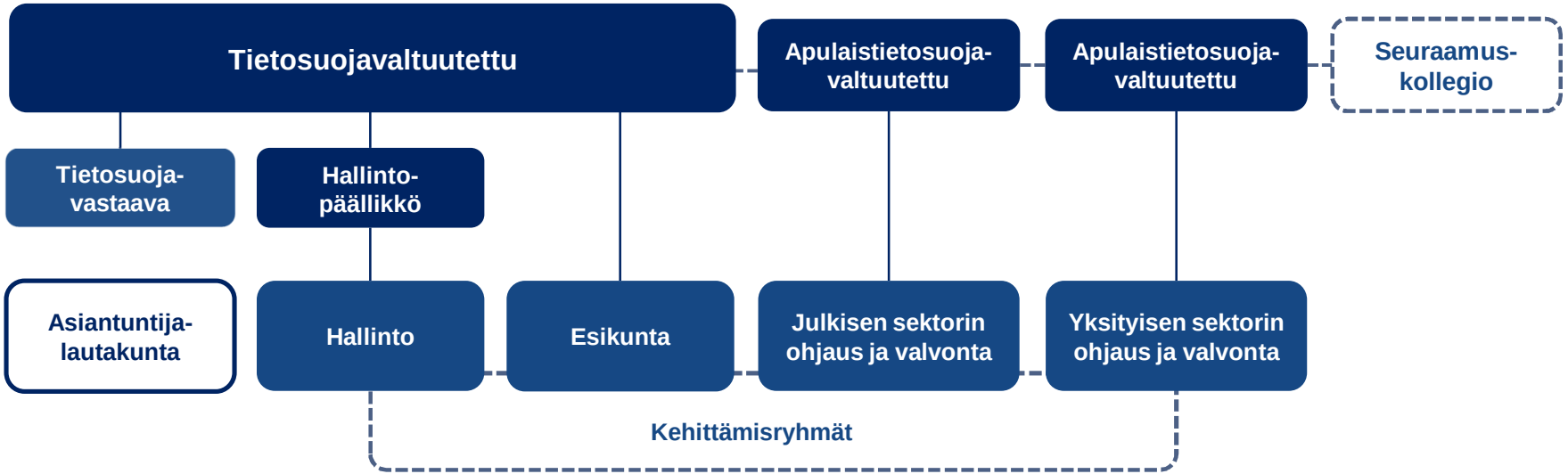

Tietosuojavaltuutetun toimiston strategia 2022–2025

Visio

- Tietosuojavaltuutetun toimisto on ajassa aktiivinen vastuullisen digitaalisen ympäristön edistäjä

Missio

- Tietosuojavaltuutetun toimisto turvaa ihmisten oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä.
    - Vahvistamme tietoisuutta tietosuojaan liittyvistä oikeuksista, velvollisuuksista ja mahdollisuuksista sekä edistämme EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden kehittymistä.
    - Edistämme ja turvaamme ihmisten, yritysten ja yhteisöjen toimintamahdollisuuksia digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

Strategiset painopisteet

- Kansainvälinen yhteistyö
- Asiakaslähtöisyys
- Sidosryhmäyhteistyö
- Työtyytyväisyys

ARVOT
Yhteisöllisyys, luovuus, oikeudenmukaisuus ja riippumattomuus

Toiminnan painopisteet 2023

- Rekisteröidyn oikeudet ja lasten erityisasema
- Informoinnin läpinäkyvyys ja oikea-aikaisuus
- Tekoäly, automaattinen päätöksenteko ja profilointi
- Tietosuojavastaavien tukeminen
- Uudet datasäädökset ja tietosuojavaltuutetun toimivaltuudet
- Eurooppalainen yhteistyö ja rajat ylittävä päätöksentekomenettely

Euroopan tietosuojaneuvosto

- EDPB vastaa tietosuojalainsäädännön yhdenmukaisesta soveltamisesta EU:ssa
  - Toimii oma-aloitteisesti tai komission pyynnöstä
  - Antaa lausuntoja, suosituksia ja ohjeita
- Monissa suhteissa kansallisia viranomaisia ylempi taho
  - Esim. kiistanratkaisumenettely: antaa oikeudellisesti sitovia päätöksiä asioihin, joista kansallisilla viranomaisilla on eriävät näkemykset
- Tietosuojavaltuutettu Anu Talus valittiin Euroopan tietosuojaneuvoston puheenjohtajaksi toukokuussa
  - Puheenjohtajuus 2023–2028
  - Puheenjohtaja edustaa tietosuojaneuvostoa ja valvoo sen tehtävien toteutumista

5 vuotta EU:n yleistä tietosuoja-asetusta

25.5.2018–25.5.2023

58 000
Vireille tullutta asiaa

54 000
Käsiteltyä asiaa

23 200
Ilmoitettua tietoturvaloukkausta

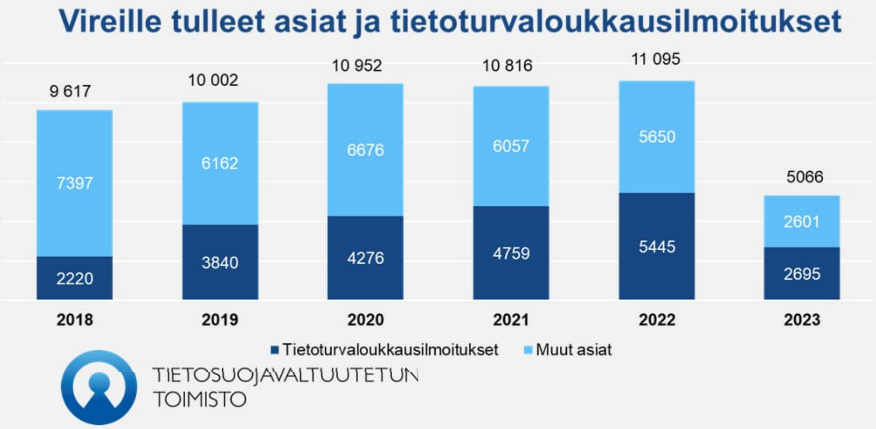

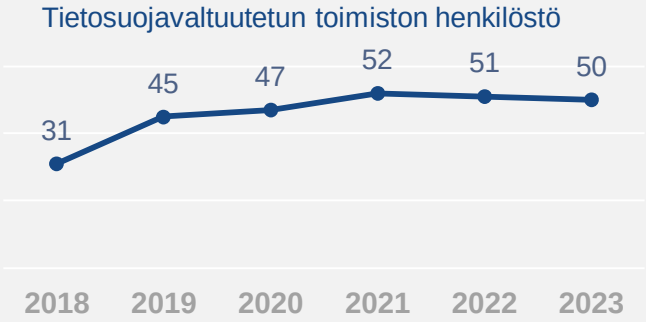

258
Lausuntoa lainsäädäntö-hankkeista

61
Ennakko-kuulemis-pyyntöä

711
Rajatylittävää päätöstä EU- ja ETA-maissa

8
Tietosuoja-neuvoston kiistanratkaisu-päätöstä

n. 17 500
Vastattua puhelua puhelinneuvonnassa

2 704
Ilmoitettua tietosuojavastaavaa

42
Euroopan tietosuoja-neuvoston ohjetta

Vireille tulleet ja käsitellyt asiat tietosuojavaltuutetun toimistossa 2017–2022

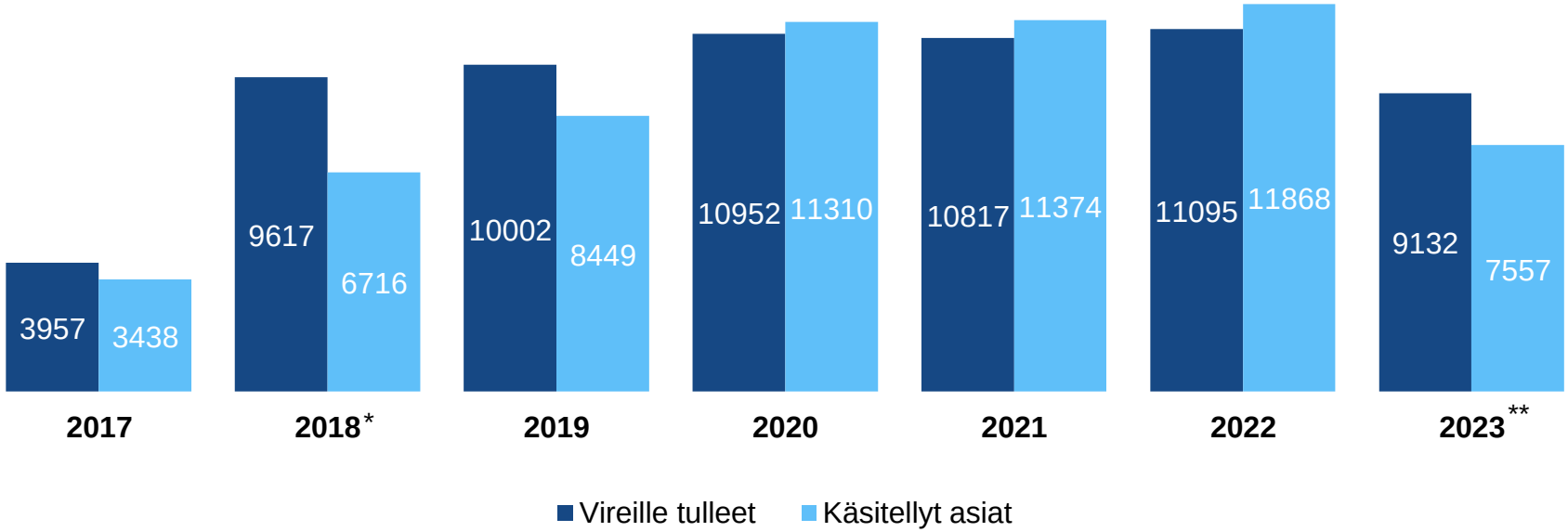

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

***** Tilanne 15.9.2023

****** Yleistä tietosuoja-asetusta alettiin soveltaa 25.5.2018

Vireille tulevien asioiden määrä kasvaa

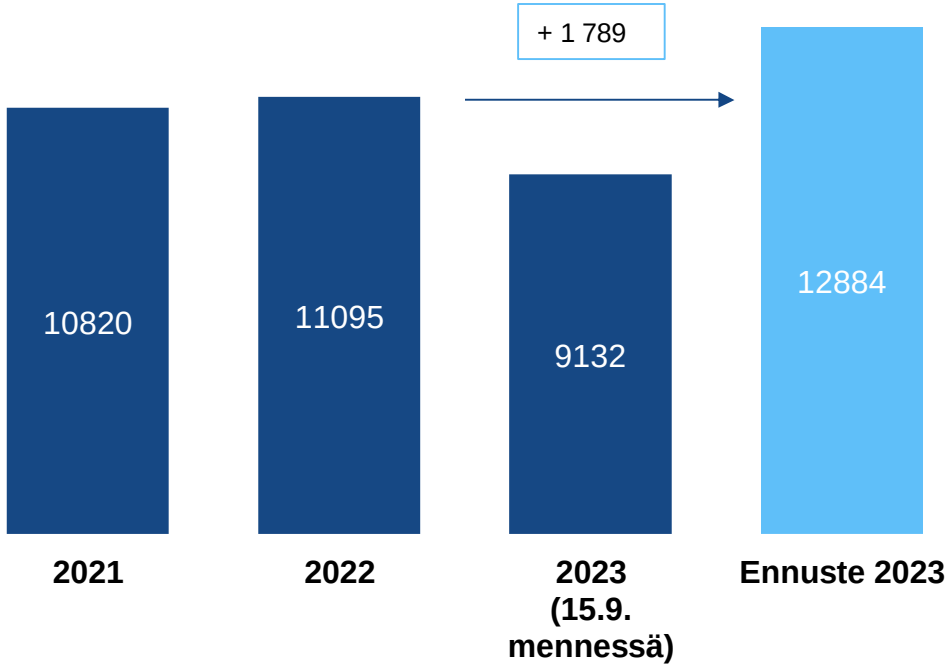

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

Nostoja toimintakertomuksesta 2022

Keskeisiä asioita viime vuodelta mm.

- Kansainväliset tiedonsiirrot ja pilvipalveluiden hyödyntäminen, seurantateknologiat
- Tekoälyn hyödyntämiseen liittyvät tietosuojakysymykset
- Tietosuojatyökalu pk-yrityksien käyttöön
- Lasten ja nuorten henkilötietojen käsittelyä koskevat kysymykset
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojakysymykset; hyvinvointialueet uusina
- Strategian uudistaminen, toimiston ja sen toimintatapojen kehittäminen
- Eurooppalaisen yhteistyön ja kansainvälisen vaikuttamisen tehostaminen
- Merkittäviä tietosuojakysymyksiä linjattiin tietojen minimointia, käsittelyn lainmukaisuutta, sijaintitietoja sekä tarkastusoikeutta koskevissa asioissa.

Komissio arvioi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamista

- Euroopan komission arviointi yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisesta ja toimivuudesta meneillään
  - Kertomus tarkoitus julkaista kesällä 2024
  - Arviointi toteutetaan joka neljäs vuosi
- Komissio antoi heinäkuussa säädösehdotuksen hallintomenettelyjen yhdenmukaistamiseksi asioiden käsittelyssä, jotka koskevat ihmisiä useassa EU-maassa
  - Tehostaa ja yhdenmukaistaa tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanoa rajat ylittävissä tapauksissa

Uusia teknologioita ja tietosuojakysymyksiä

- Komission datasäädösehdotukset (ns. Big Five)
  - Osa ehdotuksista on edennyt tai etenemässä kansalliseen täytäntöönpanovaiheeseen
  - Tarve varmistaa yhdenmukainen ja selkeä viranomaiskehikko
- Tietosuojan huomiointi tekoälyteknologian kehittämisessä
- Automaattinen päätöksenteko
  - Kansallinen tekoälyn käyttöä julkishallinnossa säätelevä yleislaki saatu voimaan
  - Komission tekoälyasetus parhaillaan valmistelussa
  - Tietosuojan kannalta keskeistä mm. rekisteröityjen oikea-aikainen informointi ja oikeus vastustaa automaattisen päätöksenteon kohteeksi joutumista

Digipalvelusäädös
(DSA, Digital Services Act)

Digimarkkinanasäädös
(DMA, Digital Markets Act)

Datanhallinta-asetus
(DGA, Data Governance Act)

Datasäädös
(DA, Data Act)

Tekoälysäädös
(AI, Artificial Intelligence Act)

Tietosuoja on huomioitava lainvalmistelussa

Henkilötietoja ovat kaikki tiedot, jotka liittyvät tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön

- Tietosuoja on perusoikeus, joka turvaa ihmisten oikeuksien ja vapauksien toteutumisen henkilötietojen käsittelyssä. Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan.
- Henkilötietojen käsittelystä säädetään EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa (GDPR) ja sitä täydentävässä kansallisessa tietosuojalaissa
  - Lisäksi rikosasioiden tietosuojalaki ja –direktiivi
  - Toimialakohtaiset lait
- Yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) on EU-maissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä
  - Asetuksen soveltamisesta ei voida poiketa kansallisella lainsäädännöllä
  - Tietyissä asioissa kansallista liikkumavaraa
- Tietosuojavaltuutettu lausuu lakiesityksistä tietosuojaa koskevissa kysymyksissä

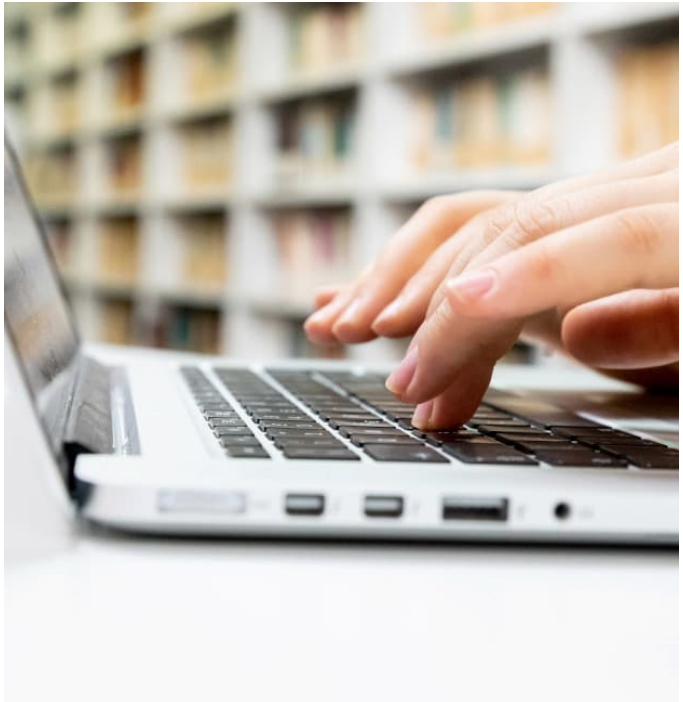

Keskeistä tietosuojalainsäädäntöä

EU:n yleinen tietosuoja-asetus

Rikosasioiden tietosuojadirektiivi

Tietosuojalaki

Rikosasioiden tietosuojalaki

Suomen perustuslaki

Erityislainsäädäntö (useita satoja)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Tiedonhallintalaki

EU:n perus-oikeuskirja / YK:n ihmisoikeus-sopimukset

Datasäädökset

Tietosuojaperiaatteet

Henkilötietojen käsittelyä ovat kaikki henkilötietoihin kohdistuvat toimenpiteet keräämisestä käyttöön, säilyttämiseen ja poistamiseen

- Tietosuojaperiaatteita on noudatettava aina, kun henkilötietoja käsitellään

- Tietosuojaperiaatteet
  - käsittelyn lainmukaisuus
  - asianmukaisuus ja läpinäkyvyys
  - käyttötarkoitussidonnaisuus
  - tietojen minimointi
  - tietojen täsmällisyys
  - säilytyksen rajoittaminen
  - luottamuksellisuus ja turvallisuus

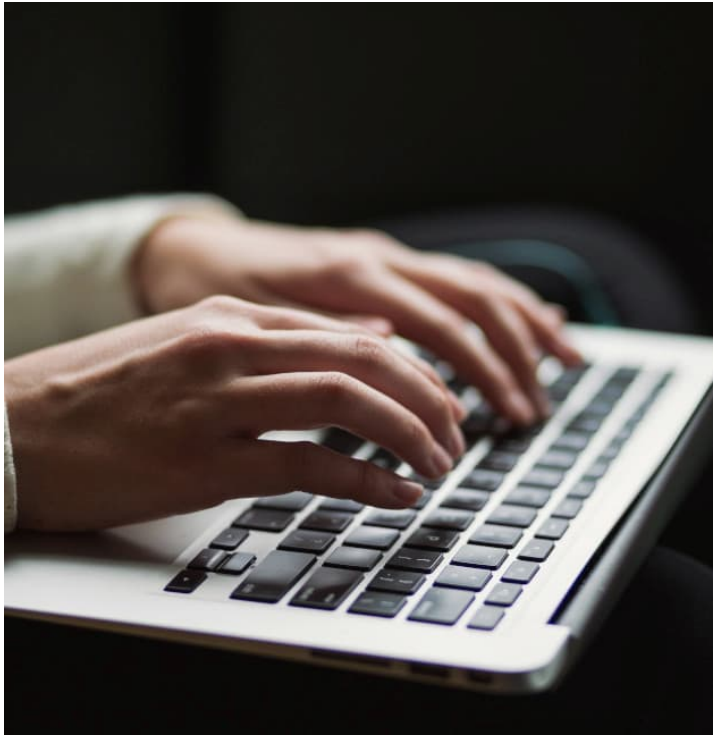

Kiitos!

tietosuoja.fi
X: @Tietosuoja_DPA
LinkedIn: Tietosuojavaltuutetun toimisto

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO